

Sygn. akt VI Ka 653/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Marek Wojnar

Sędziowie: SO Jacek Matusik (spr.)

SO Michał Chojnowski

protokolant: protokolant sądowy - stażysta Monika Suwalska

przy udziale prokuratora Józefa Gacka

po rozpoznaniu dnia 27 października 2016 r.

sprawy J. K. syna W. i H. ur. (...) w P.

oskarżonego o czym z art. 191§1 kk w zw. z art. 12 kk

na skutek apelacji wniesionych przez oskarżonego i jego obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie

z dnia 9 lutego 2016 r. sygn. akt IV K 1010/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. J. dodatkowo kwotę 29,60 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych w związku z obroną z urzędu w postępowaniu przed Sądem I instancji;

- zwalnia oskarżonego od kosztów sądowych za I instancję obciążając wydatkami Skarb Państwa.

II. w pozostałej części tenże wyrok utrzymuje w mocy;

III. zwalnia oskarżonego od kosztów sądowych za II instancję obciążając wydatkami Skarb Państwa;

IV. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. J. kwotę 516,60 zł obejmującą wynagrodzenie za obronę z urzędu oskarżonego w II instancji oraz podatek VAT; zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. W. O. kwotę 516,60 zł obejmującą wynagrodzenie za pomoc prawną udzieloną z urzędu oskarżycielowi posiłkowemu w II instancji oraz podatek VAT.

SSO Jacek Matusik SSO Marek Wojnar SSO Michał Chojnowski

VI Ka 653/16

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Północ w Warszawie wyrokiem z dnia 9 lutego 2016 roku w sprawie o sygn. akt IV K 1010/13, oskarżonego J. K., w ramach zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu uznał za winnego tego, że w bliżej nieustalonych dniach, jednak nie wcześniej niż od dnia 17 lutego 2013r. oraz nie

później niż do dnia 24 lutego 2013r. w W. działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru stosował przemoc fizyczną wobec B. W. (1) w ten sposób, że uderzył go ręką w głowę, a także stosował groźbę bezprawną wobec w/w w celu zmuszenia go do płacenia pieniędzy, uzyskując w ten sposób łącznie kwotę około 300 złotych, tj za winnego czynu z art. 191 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., za który to czyn, na podstawie art. 191 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Powyższy wyrok został zaskarżony wyłącznie na korzyść oskarżonego, a apelacje od tegoż wyroku wnieśli oskarżony oraz jego obrońca.

Oskarżony J. K. w swojej osobistej apelacji zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze, zarzucając mu rażącą niewspółmierność orzeczonej kary i wniósł o jej złagodzenie poprzez warunkowe zawieszenie jej wykonania.

Obrońca oskarżonego zaskarżył wyrok w części dotyczącej czynu opisanego w pkt I wyroku i rozstrzygnięcia zawartego w pkt VI, na korzyść oskarżonego, oraz w części dotyczącej wynagrodzenia za obronę udzieloną z urzędu, tj. w pkt IV wyroku, orzeczeniu temu zarzucając:

1. na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 k.p.k. mającą wpływ na treść ww. orzeczenia obrazę przepisów postępowania, tj. art. 167 k.p.k., poprzez zaniechanie ustalenia danych personalnych osób, które były świadkami zdarzenia między oskarżonym a pokrzywdzonym i braku przeprowadzenia dowodu z przesłuchania tych osób, co w konsekwencji doprowadziło do braku ustalenia istotnych okoliczności sprawy, bowiem ci świadkowie mogli złożyć zeznania mogące ustalić istotne okoliczności niniejszej spraw),

2. na podstawie art, 427 § 1 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 k.p.k. mającą wpływ na treść ww. orzeczenia obrazę przepisów postępowania, tj. art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 92 k.p.k., art. 366 § 1 k.p.k., art. 410 k.p.k. oraz art. 424 § 1 k.p.k. poprzez niewyjaśnienie istotnych okoliczności sprawy, niezgodnie z regularni zasady swobodnej oceny dowodów dowolne dokonanie oceny niektórych dowodów, ich wybiórczą ocenę oraz dowolne uznanie, którym z dowodów Sad daje wiarę, a którym odmawia mocy dowodowej, w sytuacji, gdy w dużej części zeznania świadków B. W. (1), K. W. oraz B. T. (1) są ze sobą wzajemnie sprzeczne oraz poprzez pominięcie zeznań B. T. (1), która wskazała, że oskarżony uderzył pokrzywdzonego przed dniem 14 lutego 2013r. (tj. przed walentynkami) oraz odmówienia uznania za wiarygodne wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań świadków K. K. (1) i P. W. podczas gdy te zeznania były spójne i logiczne; co stało się podstawą błędnego uznania, że oskarżony J. K. stosował wolące B. W. (1) przemoc pomiędzy 17 a 24 lutego i kierował wobec niego groźbę bezprawną celem uzyskania od niego pieniędzy w kwocie 300 zł.,

3. na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 k.p.k. mającą wpływ na treść ww. orzeczenia obrazę przepisów, tj. art. 624 § 1 k.p.k. poprzez zasądzenie od oskarżonego J. K. na rzecz Skarbu Państwa kwoty 606 zł tytułem zwrotu wydatków, w sytuacji gdy zachodziły podstawy do zwolnienia oskarżonego od zapłaty kosztów sądowych w całości, gdyż ich uiszczenie jest dla niego zbyt uciążliwe ze względu na sytuację rodzinną, majątkową i wysokość dochodów oraz jego tymczasowe aresztowanie w innym postępowaniu karnym,

4. na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. oraz art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku poprzez przyjęcie, że w bliżej nieustalonych datach, jednak nie wcześniej niż od dnia 17 lutego 2013 r. oraz nie później niż do dnia 24 lutego 2013 r. w W. J. K. działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru stosował przemoc fizyczną wobec B. W. (1) w ten sposób, że uderzył go ręką w głowę, a także stosował wobec niego groźbę bezprawną celu zmuszenia go do płacenia pieniędzy, uzyskując w ten sposób łącznie kwotę około 300 złotych, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje żadnych podstaw do stwierdzenia, aby oskarżony J. K. stosował przemoc wobec pokrzywdzonego (między 17 a 24 lutego) celem zmuszenia go do płacenia pieniędzy oraz żeby kierował wobec niego groźbę bezprawną, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia, że oskarżony swoim zachowaniem wyczerpał dyspozycję art. 191 § 1 k.k.;

5. na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 k.p.k. mającą wpływ na treść ww. orzeczenia obrazę przepisów tj. art. 618 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z § 19 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej

udzielonej z urzędu, poprzez nieuwzględnienie zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy poniesionych przez niego niezbędnych wydatków zgodnie ze złożonym do akt spisem kosztów.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego J. K. od zarzucanego mu czynu opisanego w pkt 1 zaskarżonego wyroku, o zmianę pkt VI zaskarżonego wyroku poprzez zwolnienie oskarżonego J. K. od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości, zmianę pkt IV zaskarżonego wyroku poprzez jego uzupełnienie i zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu również zwrotu niezbędnych wydatków poniesionych przez obrońcę w wysokości 29,60 zł., ewentualnie uchylenie wyroku w części, w odniesieniu do oskarżonego J. K. i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu dla Warszawy Pragi-Północ w W. do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Spośród obu wniesionych apelacji na uwzględnienie zasługiwała jedynie apelacja obrońcy oskarżonego i to wyłącznie w części, w której kwestionowała rozstrzygnięcia o kosztach procesu. W pozostałym zakresie, wniesione środki odwoławcze nie zasługiwały na uwzględnienie.

Na wstępie, niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacjach, zwrócić należy uwagę, iż zaskarżony wyrok został wydany z obrazą prawa materialnego, jednakże z uwagi na kierunek środków odwoławczych (wyłącznie na korzyść oskarżonego), zmiana tegoż wyroku była niemożliwa. Wskazać mianowicie należy, iż opis czynu przypisanego oskarżonemu przez Sąd I instancji, w istocie wyczerpuje dyspozycję art. 282 k.k., to jest tzw. wymuszenia rozbójniczego i taką też kwalifikację prawną tego czynu winien był przyjąć Sąd, skoro dokonał takich, a nie innych ustaleń faktycznych. Jak jednak wskazano na wstępie, zmiana wyroku w tym kierunku, czy to przez Sąd Odwoławczy, czy to w wyniku ponownego rozpoznania sprawy, po ewentualnym jego uchyleniu, nie jest dopuszczalna wobec treści przepisów art. 434 § 1 k.p.k., art. 443 k.p.k. oraz art. 455 k.p.k. Z tej też przyczyny, mając również na względzie bezzasadność zarzutów apelacyjnych, o czym będzie mowa niżej, należało utrzymać w mocy zaskarżony wyrok w zakresie przyjętej kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu. Oczywistym jest bowiem, że czyn ten w kształcie opisanym w zaskarżonym wyroku, zawiera wszystkie ustawowe znamiona występku z art. 191 § 1 k.k. Już bowiem nawet pobieżna analiza znamion obu rodzajów przestępstw prowadzi do wniosku, że zakres penalizacji określony w art. 282 k.k. w pełni zawiera się w zakresie przewidzianym w dyspozycji art. 191 § 1 k.k. i jest de facto przepisem szczególnym.

Przechodząc w tym miejscu do apelacji obrońcy, wskazać należy, iż w zakresie w jakim kwestionuje ona poczynione ustalenia faktyczne oraz winę oskarżonego, nie jest ona zasadna. W sposób oczywisty nie można podzielić stanowiska obrońcy, że Sąd Rejonowy dopuścił się obrazy art. 167 k.p.k., poprzez zaniechanie ustalenia danych personalnych osób, które były świadkami zdarzenia między oskarżonym a pokrzywdzonym i braku przeprowadzenia dowodu z przesłuchania tych osób. Jak bowiem wskazał sam obrońca, spośród trzech, wskazanych z imienia przez oskarżonego, osób w toku postępowania przesłuchano dwie, to jest P. W. oraz K. K. (2), którzy to świadkowie po za wskazaniem, że zdarzenie pomiędzy oskarżonym i pokrzywdzonym miało miejsce, nie potrafili podać żadnych jego szczegółów. Trudno zatem przypuszczać, że przesłuchanie kolejnej osoby (pani M.) lub osób, które nie były obecne w bezpośredniej bliskości zdarzenia i co najwyżej mogły ewentualnie widzieć je z daleka, mogłoby przyczynić się w jakikolwiek sposób do poczynienia ustaleń faktycznych. Podkreślić przy tym należy, iż żadna ze stron, w tym także oskarżony i jego obrońca, nie wniosła o uzupełnienie postępowania dowodowego poprzez ustalenie i przesłuchanie osób, o których mówi obrońca w apelacji. Dodać również należy, iż sam oskarżony w swoich wyjaśnieniach nie kwestionuje, że zdarzenie na bazarze pomiędzy nim i pokrzywdzonym miało miejsce, a w jego toku uderzył on pokrzywdzonego i otrzymał od niego pieniądze w kwocie 200 złotych. Nie jest również zasadny, na tyle by skutkować zmianą lub uchyleniem zaskarżonego wyroku w omawianej części, drugi z zarzutów podniesionych przez obrońcę, a mianowicie zarzut obrazy art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 92 k.p.k., art. 366 § 1 k.p.k., art. 410 k.p.k. oraz art. 424 § 1 k.p.k. poprzez niewyjaśnienie istotnych okoliczności sprawy, niezgodnie z regularni zasady swobodnej oceny dowodów dowolne dokonanie oceny niektórych dowodów, ich wybiórczą ocenę. Wprawdzie zgodzić należy się z obrońcą, że w zeznaniach pokrzywdzonego, jego żony oraz świadka B. T. (1) pojawia się wiele niezgodności i sprzeczności, trafnie przytoczonych

w uzasadnieniu apelacji, do których Sąd Rejonowy nie odniósł się należycie w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, to jednak okoliczność ta, w kontekście wyjaśnień samego oskarżonego oraz dowodu obiektywnego w postaci protokołu oględzin telefonu, nie ma żadnego wpływu na ocenę prawidłowości ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji. Wskazać bowiem należy, że oskarżony konsekwentnie, w toku całego postępowania przyznawał, że:

- żądał od pokrzywdzonego pieniędzy (kwestią sporną jest czy jak twierdził miał to być zwrot długu, czy jak wskazywał pokrzywdzony rekompensata za to że nie pojechał z oskarżonym do Holandii),

- że otrzymał pieniądze w łącznej kwocie 300 zł. – raz w obecności pokrzywdzonego, kiedy też uderzył go w głowę otrzymał 200 zł. (potwierdzając ostatecznie, że był wtedy na bazaru u pokrzywdzonego z innym mężczyzną) i raz pod nieobecność pokrzywdzonego otrzymał od B. T. (1) kwotę 100 zł. po uzyskaniu przez nią telefonicznie zgody pokrzywdzonego,

- że wysyłał do pokrzywdzonego sms-y i nagrywał mu się na pocztę głosową oraz, że raz udał się do niego do domu i rozmawiał przez domofon z jego żoną.

W powyższym zakresie wyjaśnienia oskarżonego zgodne są, co do zasady z kwestionowanymi zeznaniami świadków, oczywiście z wyjątkiem kwestii istnienia zobowiązania pomiędzy nim i pokrzywdzonym. Bezsprzeczne jest, że oskarżony przychodził na bazar do pokrzywdzonego, że żądał od niego pieniędzy oraz, że będąc tam raz w towarzystwie innego mężczyzny użył przemocy wobec pokrzywdzonego uderzając go w głowę i otrzymał wtedy od niego pieniądze w kwocie 200 zł. Równie bezsporne jest, że udał się do domu pokrzywdzonego rozmawiając z jego żoną oraz, że kilkakrotnie w okresie 17-24 lutego 2013r., wysyłał do pokrzywdzonego sms-y i nagrywał mu się na pocztę głosową. Jednocześnie analiza treści pozostawionych przez oskarżonego wiadomości do pokrzywdzonego (vide prot. oględzin telefonu k.24-25), zdaniem Sądu Okręgowego, jednoznacznie wskazuje, że żądając pieniędzy od pokrzywdzonego, oskarżony groził mu użyciem przemocy. Wprawdzie groźby te nie zostały wyrażone wprost, ale kontekst tychże wiadomości jest oczywisty, zwłaszcza biorąc pod uwagę, że oskarżony przed ich wysłaniem/nagraniami raz już użył wobec pokrzywdzonego przemocy. Okoliczności te w powiązaniu z faktem, że oskarżony udał się również do domu pokrzywdzonego, z jednej strony stanowiły groźbę bezprawną ze strony oskarżonego, z drugiej zaś wzbudziły w pokrzywdzonym uzasadnioną obawę spełnienia tejże groźby. Na fakt takiej obawy wskazał sam pokrzywdzony, jak również jego żona, przy czym ich wiarygodności w tym zakresie nie może zaprzeczyć, opisywane przez obrońcę, zachowanie pokrzywdzonego w czasie przesłuchania przez prokuratora. Fakt, że ktoś śmieje się opisując przedstawione wyżej zdarzenia, nie jest bowiem równoznaczny z brakiem obawy, a może być chociażby reakcją nerwową, mając zwłaszcza na uwadze cechy osobowości pokrzywdzonego. Nie ma również racji obrońca kwestionując, ustaloną przez Sąd Rejonowy, datę działania oskarżonego, a konkretnie datę w której doszło do uderzenia pokrzywdzonego i wydania przez niego oskarżonemu kwoty 200 zł. Obrońca powołuje się przy tym na zeznania świadka B. T. (1), która wskazała, iż do zdarzenia tego doszło przed walentynkami, a więc 13.02.2013r. W związku z tym zwrócić należy uwagę, że zarówno z treści zeznań pokrzywdzonego, jak i wyjaśnień oskarżonego, wynika, że zdarzenie to miało miejsce w okolicach 17-19 lutego. Także zeznania świadka W. wskazują na ten okres – świadek zeznając w dniu 26 lutego mówił, że zdarzenie miało miejsce około 10 dni wcześniej (vide k.29v). Tym samym więc zdaniem Sądu Okręgowego, nie ma wątpliwości, że fakt użycia przez oskarżonego przemocy w stosunku do pokrzywdzonego miał miejsce w okresie ustalonym przez Sąd Rejonowy. W związku z powyższym również podniesiony w punkcie 4 apelacji zarzut błędu w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę wyroku nie mógł zostać uznany za zasadny.

Nie można również podzielić stanowiska wyrażonego w osobistej apelacji oskarżonego, że orzeczona wobec niego kara nosi cechy rażącej surowości. Przytoczone przez Sąd I instancji okoliczności, jak również konsekwencja i determinacja oskarżonego w dążeniu do osiągnięcia przestępczego celu, w pełni uzasadniają wymierzenie oskarżonemu kary 6 miesięcy pozbawienia wolności, zaś wcześniejsza, kilkukrotna karalność oskarżonego uzasadnia postawienie wobec niego negatywnej prognozy kryminologicznej. Tym samym, więc brak jest przesłanego do uwzględnienia wniosku oskarżonego o zmianę wyroku poprzez warunkowe zawieszenie wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności.

Zasadna natomiast, okazała się apelacja obrońcy, w części dotyczącej kosztów procesu. Dlatego też, Sąd Okręgowy w pełni podzielając w tym względzie, ze wszech miar, słuszną argumentację skarżącego, przedstawioną w uzasadnieniu środka odwoławczego, dokonał postulowanej zmiany orzeczenia w tej części i zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych, jak również zasądził na rzecz obrońcy z urzędu, zwrot poniesionych przez niego w związku z obroną, uzasadnionych wydatków.

O kosztach procesu za postępowanie przed Sądem Odwoławczym orzeczono na podstawie art. 624 § 1 k.p.k.

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji wyroku.

SSO Michał Chojnowski SSO Marek Wojnar SSO Jacek Matusik